

De kracht van cultuur

Leren, beleven en samen doen

Cultuurbeleidsplan Geldrop-Mierlo 2018-2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding voor nieuw cultuurbeleid	2
1.2	De positionering van cultuurbeleid	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Visie en ambities.....	3
2.1	Visie en doel	3
2.2	De waarde van cultuur	3
2.3	Ambities.....	5
3	Uitwerking ambities.....	6
3.1	Wat kunnen de gemeente en de cultuursector van elkaar verwachten.....	6
3.2	Ambitie 1: In stand houden en uitbouwen van kwalitatief sterk en veelzijdig cultuuraanbod	7
3.3	Ambitie 2: Stimuleren van initiatieven waarbij cultuur wordt ingezet als middel om maatschappelijke effecten te bereiken	8
3.4	Ambitie 3: Stimuleren van cultuureducatie en talentontwikkeling	9
3.5	Ambitie 4: Versterken van het culturele gezicht van de gemeente	11
3.6	Ambitie 5: Cultureel ondernemerschap bevorderen	12
4	Functie cultuurmakelaar.....	14
5	Culturele organisaties en functies	16
5.1	Cultureel erfgoed.....	16
5.2	Podiumkunsten.....	17
5.3	Beeldende kunst	18
5.4	Cultuureducatie	19
5.5	Bibliotheek.....	20
6	Overzicht van actiepunten, planning en kosten	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor nieuw cultuurbeleid

De samenleving en de positie die we als gemeente daarin innemen verandert continu. Ook cultuur is in beweging. Om te komen tot een beleidskader dat de komende jaren richting geeft aan cultuur, moeten keuzes worden gemaakt in wat we als gemeente willen met cultuur: Wat vindt de gemeente belangrijk en wat zijn onze ambities? In dit beleidsplan stellen wij u een doorontwikkeling voor van het cultuurbeleid in het licht van de strategische visie Geldrop-Mierlo. We gaan in op de mogelijkheden om met de verschillende aspecten van cultuur bij te dragen aan de strategische visie.

De directe aanleiding voor dit cultuurbeleidsplan is het raadsprogramma 2016-2018 “Samen voor Geldrop-Mierlo” waarin staat dat de raad in gesprek gaat met externe deskundigen en lokale partijen waarna het college een toekomstgericht cultuurbeleidsplan opstelt. Het college is hiervoor dan ook met betrokken organisaties, inwoners en gemeenteraad in gesprek gegaan. Op de totstandkoming van dit cultuurbeleidsplan wordt ingegaan in het inspraakdocument van december 2017.

1.2 De positionering van cultuurbeleid

Reikwijdte

Het cultuurbeleid in dit beleidsplan omvat cultureel erfgoed, kunsten (producten en beoefening van artistieke activiteit zoals dans, muziek, theater, beeldende kunst), bibliotheekwerk en culturele evenementen.

Relatie met andere beleidsterreinen

Het cultuurbeleid staat niet op zichzelf, maar heeft een sterke relatie met diverse andere beleidsterreinen zoals onderwijs, welzijn, zorg en economie.

Vanwege de integrale benadering die wij voor staan gaat dit beleidsplan met name over de brede visie op cultuur en de ambities die wij voor ogen hebben. Het beleid dat momenteel op andere terreinen ontwikkeld wordt, waaronder de herijking van het subsidiebeleid en het beleid ten aanzien van citymarketing, moet hierop aansluiten. Een aantal ambities vraagt om een nadere integrale uitwerking en besluitvorming op een ander moment. Dit is de reden dat niet alle ambities in dit plan concreet zijn uitgewerkt en actiepunten verwijzen naar nadere concretisering binnen aanverwant beleid, zoals het subsidiebeleid en het beleid citymarketing.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we aan wat onze visie, doel en ambities zijn op het gebied van cultuur.

Hoofdstuk 3 beschrijft in meer concrete termen de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de visie en ambities. Hoofdstuk 4 gaat in het ontwikkelen van de functie van cultuurmakelaar.

In het vijfde hoofdstuk gaan wij nader in op de verschillende organisaties die in Geldrop-Mierlo actief zijn op cultureel gebied en de functies die zij hierin vervullen. Het bibliotheekbeleid krijgt hierbij speciale aandacht. In hoofdstuk 6 tenslotte zetten wij op een rij welke actiepunten wanneer worden opgepakt met de financiële consequenties.

2 Visie en ambities

2.1 Visie en doel

Het bepalen van een visie voor cultuurbeleid kan niet los worden gezien van de gemeentelijke strategische visie. Die stelt:

‘De wereld verandert snel, en dat betekent dat ook wij moeten veranderen. Dat vraagt om een omgeving die in beweging is, op zoek naar een duurzame toekomst. Om die reden kiezen wij als samenleving niet om af te wachten, maar om actief het heft in handen te nemen. Dit “doen” zit in ons gemeenschappelijke DNA.’

Daaruit volgt de kerndoelstelling:

“Wij willen een uitstekende en vooruitstrevende gemeente zijn om te wonen, te ondernemen, te recreëren en ons te ontwikkelen, nu en in de toekomst”.

*‘Dat betekent voor ons dat dit een plek is waar iedereen als mens gezien en behandeld wordt. Gelijkwaardig aan elkaar en uniek in zijn mogelijkheden. Het is een plek, waar we allemaal open staan voor de samenleving, waarvan wij deel uitmaken. Een plek waar we doen wat we zeggen en met elkaar denken in oplossingen. Samen zorgen we dat zaken tot bloei komen en mensen vooruit kunnen. Het is een omgeving die gebouwd is voor de toekomst; duurzaam en solidair.
Dit is Geldrop-Mierlo, een plek met hart!’*

Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van deze visie en dit doel. Cultuur heeft namelijk de kracht om mensen te binden en te betrekken en biedt mensen mogelijkheden om zichzelf te ontplooien. In de volgende paragraaf is dit nader uitgewerkt.

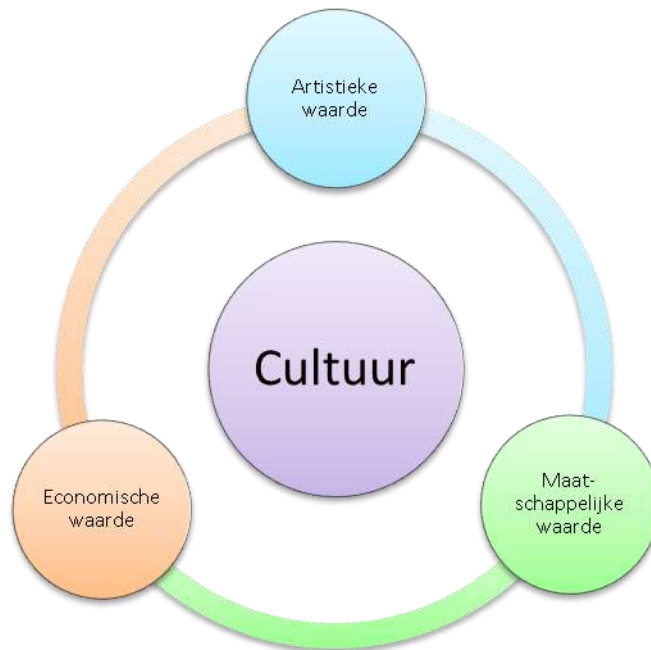
2.2 De waarde van cultuur

Cultuur kan worden gedefinieerd als het totaal aan verworvenheden van een groep mensen, dat hun doen en laten vorm geeft. Dit totaal aan verworvenheden bepaalt de eigenheid en identiteit van die groep of leefgemeenschap. De verschillende groepen en leefgemeenschappen in Geldrop-Mierlo bepalen gezamenlijk de cultuur in Geldrop-Mierlo.

Kunst is een uitingsvorm van cultuur. Kenmerkend voor kunst is de artistieke creativiteit en gerichtheid. In dit cultuurbeleidsplan gebruiken we steeds de term ‘cultuur’, waarvan kunst een onderdeel is.

De waarde van cultuur voor onze gemeente is groot. Vaak wordt het begrip cultuur te smal opgevat. Cultuur wordt dan gezien als een consumptiegoed in een individuele context, bijvoorbeeld een bezoek aan het theater of het lid zijn van een zangkoor. Cultuur is veel breder.

Cultuur heeft verschillende waarden die alle belangrijk zijn. De artistieke waarde (ook wel genoemd de intrinsieke waarde), de maatschappelijke waarde en de economische waarde.

2.3 Ambities

Met de strategische visie en de verschillende waarden van cultuur als kader, formuleren we de volgende ambities voor het cultuurbeleid, die naar onze mening goed passen in onze visie:

1. Het in stand houden en uitbouwen van een kwalitatief sterk en veelzijdig cultuuraanbod dat aantrekkelijk is voor de verschillende bevolkingsgroepen in Geldrop-Mierlo.
2. Het stimuleren van initiatieven waarbij cultuur wordt ingezet als middel om maatschappelijke effecten te bereiken.
3. Het stimuleren van cultuureducatie en talentontwikkeling, met name bij jeugd en jongeren.
4. Een rijk en betekenisvol cultureel leven draagt ook bij aan het imago van de gemeenschap. Dit culturele gezicht moet worden versterkt, ook voorbij de gemeentegrenzen.
5. Geldrop-Mierlo is een plek in de Brainport-regio, waar ondernemerschap gestimuleerd wordt; zeker ook cultureel ondernemerschap.

De eerste en de derde ambitie hebben vooral betrekking op de artistieke waarde van cultuur. De tweede op de maatschappelijke waarde en de vierde op de economische waarde. De vijfde ambitie hangt samen met de economische en de maatschappelijke waarden.

3 Uitwerking ambities

Het waarmaken van de genoemde ambities is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de cultuursector en de gemeente, die hierin samen moeten optrekken. In dit hoofdstuk werken we uit wat we willen bereiken en hoe we dat willen bereiken.

3.1 Wat kunnen de gemeente en de cultuursector van elkaar verwachten

Rol van de gemeente

Het maken van cultuurbeleid begint met de vraag waarom de gemeente cultuur moet ondersteunen. Vele culturele activiteiten komen tot stand zonder steun van de gemeente. We vinden bemoeienis van de gemeente nodig om cultuur voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te houden en de kwaliteit te waarborgen. De gemeente schept de randvoorwaarden en kan partijen bij elkaar brengen. De gemeente heeft een rol als subsidieverlener en facilitator.

We willen een functie van cultuurmakelaar faciliteren. Deze persoon zal ondersteunend zijn aan het realiseren van alle in dit beleidsplan genoemde ambities. We hebben hier een apart hoofdstuk aan gewijd (hoofdstuk 4). Bij de uitwerking van de ambities in dit hoofdstuk ("wat doen we ervoor?") wordt daarom de cultuurmakelaar niet genoemd.

Rol van de cultuursector

Om bij te dragen aan het realiseren van onze ambities, vragen we van de gehele cultuursector een actieve rol op de volgende onderwerpen: kwaliteit en vernieuwing, maatschappelijke verantwoordelijkheid, zichtbaarheid, cultureel ondernemerschap en partnerschap. We willen dat de cultuursector naar buiten treedt, samenwerkt met andere (culturele) partners, gebruik maakt van elkaars expertise en ruimten en zichtbaar is voor de gemeenschap. Ook willen we dat de samenhang tussen het aanbod versterkt wordt en dat organisaties maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Bij aanvragen om subsidie zullen we hierop toetsen.

Actiepunt 1: *Binnen het te herijken subsidiebeleid, bij alle subsidieaanvragen toetsen op aspecten van kwaliteit en vernieuwing, maatschappelijke verantwoordelijkheid, zichtbaarheid, cultureel ondernemerschap en partnerschap; met de grote organisaties hierover prestatieafspraken maken.*

Van grote organisaties zoals Kunstkwartier en de Bibliotheek verwachten we dat ze een voortrekkersrol vervullen bij de bevordering van samenwerking en hun expertise inzetten om organisaties binnen de amateurkunst te ondersteunen. Bijvoorbeeld door het betrekken van kleinere organisaties, gezamenlijke marketing of het beschikbaar stellen van accommodatie en expertise bij optredens. Ook Stichting Kasteel zal een voortrekkersrol vervullen.

Actiepunt 2: *Bij het maken van prestatieafspraken met de grote organisaties de voortrekkersrol nader invullen.*

3.2 Ambitie 1: In stand houden en uitbouwen van kwalitatief sterk en veelzijdig cultuuraanbod

Wat willen we?

Kwaliteit en veelzijdigheid

Geldrop-Mierlo heeft vele cultuurvoorzieningen. Voor een cultuuraanbod dat aantrekkelijk is voor de verschillende bevolkingsgroepen, is een solide culturele infrastructuur nodig. De doelstelling hierbij is niet het in stand houden van organisaties, maar het borgen van een kwalitatieve en veelzijdige infrastructuur. Daarbij vormen de grote organisaties zoals Kunstkwartier en de Bibliotheek de steunende en faciliterende basis onder het diverse en veelzijdige culturele aanbod binnen onze gemeente, waarbij een groot aantal middelgrote en kleinere (vrijwilligers)organisaties zijn betrokken.

We willen dat er in onze gemeente voldoende culturele voorzieningen zijn, maar de kwaliteit en veelzijdigheid van het aanbod van cultuur is belangrijker dan de kwantiteit ervan. Als middelgrote gemeente met in de nabijheid grootstedelijke voorzieningen, moeten de culturele voorzieningen passen bij de schaal en de mogelijkheden van deze gemeente.

Bij kwaliteit van cultuur denken wij aan één of meer van de volgende elementen: toont vakmanschap en professionaliteit, heeft diepgang, is oorspronkelijk en biedt een andere invalshoek. Bij voorkeur afwijkend van het meer traditionele aanbod, zoals coproducties of andere vormen van samenwerking met zowel andere cultuurmakers als met andere sectoren.

De veelzijdigheid van het aanbod is van belang om zoveel mogelijk mensen te bereiken met verschillende behoeften en interesses. Zoals de strategische visie van onze gemeente aangeeft, is ieder mens uniek. Ook activiteiten die geen breed publiek trekken zijn belangrijk om te ondersteunen.

Toegankelijkheid en zichtbaarheid

Cultuur heeft het vermogen om mensen te binden en te betrekken en biedt het mensen mogelijkheden om zich te ontplooiën. Ons cultuurbeleid is er daarom op gericht zoveel mogelijk inwoners de kans te bieden om aan cultuur deel te nemen, zowel passief als actief. Toegankelijkheid en zichtbaarheid staan dus voorop bij het cultuuraanbod. Gesubsidieerde activiteiten moeten laagdrempelig zijn, open staan voor inwoners en daar waar aan de orde, ook voor bezoekers van deze gemeente, en zij moeten inspelen op de lokale vraag.

Regionale samenwerking

Het leefgebied en de culturele behoeften van onze inwoners gaan verder dan de gemeentegrens. Binnen het samenwerkingsverband Stedelijk Gebied Eindhoven zijn afspraken gemaakt over het intensiveren van de samenwerking rondom regionale- en topvoorzieningen. De doelstelling is om een blijvend en kwalitatief hoogstaand regionaal voorzieningen- en evenementenaanbod op sport, cultuur en recreatie te realiseren, als waren we één gemeente. IJkpunt is niet de gemeentegrens, maar het maatschappelijk nut en bereik. Regionale samenwerking kan meerwaarde hebben voor ons cultuuraanbod en voor onze inwoners, en we zien dan ook kansen hierin voor de toekomst.

Wat doen we ervoor?

Het is nodig om enerzijds voldoende subsidiemiddelen beschikbaar te houden, en anderzijds ruimte te bieden, te ondersteunen en te faciliteren.

De gemeente wil meewerken aan de wensen en initiatieven vanuit de inwoners en nog meer dan voorheen de kracht van de gemeenschap benutten. We moeten en willen meer aan de gemeenschap overlaten, en

tegelijk zelf meer openstaan voor initiatieven, meedenken en ondersteunen. Het gaat immers zeker niet alleen maar om geld. Geld in de vorm van subsidie is wel een belangrijke randvoorwaarde. Duidelijkheid over budgetten en te leveren prestaties is een eerste vereiste voor een goede samenwerking.

Aan de kleinere culturele organisaties (subsidie tot € 50.000 op jaarbasis) zijn meerjarensubsidies verleend tot en met 2020. Het nieuwe subsidiebeleid (kadernota Subsidiebeleid) zal gelden voor de subsidieverlening na 2020.

Een van de activiteiten die binnen het nieuwe subsidiebeleid zullen worden voorgesteld, is het instellen van een innovatiefonds, waarmee vernieuwende initiatieven en samenwerking tussen organisaties worden gestimuleerd (zie ook paragraaf 3.3).

Actiepunt 3: *Subsidiebudgetten voor de cultuursector minimaal op het huidige niveau houden tot en met 2020.*

3.3 Ambitie 2: Stimuleren van initiatieven waarbij cultuur wordt ingezet als middel om maatschappelijke effecten te bereiken

Wat willen we?

Cultuur is een sterk middel om maatschappelijke deelname en sociale cohesie te bevorderen en mensen met elkaar in verbinding te brengen. Cultuur kan bijdragen aan het verkleinen van complexe maatschappelijke vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van zorg en vergrijzing.

Uit onderzoek komt naar voren dat mensen die actief of passief deelnemen aan culturele activiteiten, zich gelukkiger voelen en gezonder zijn, zowel mentaal als fysiek. Stichting Atlas voor Gemeenten heeft dit in 2011 overtuigend bij elkaar gebracht in de publicatie 'De Waarde van Cultuur in Cijfers' (Marlet en Poort). Verschillende wetenschappelijke studies laten zien dat deelname aan culturele activiteiten in de buurt leidt tot meer zelfvertrouwen, meer sociale contacten en een groter gevoel van veiligheid in en tevredenheid met de woonomgeving (Marlet, 2010). Ook leidt het tot meer vertrouwen in de gemeenschap en gemeenschappelijke identiteit. Daarnaast laten studies ook zien dat jongeren die deelnemen aan culturele activiteiten, minder vaak crimineel gedrag vertonen en dat deelname aan cultuureducatie een positief effect heeft op ondernemerschap, creativiteit en preventie van vroegtijdig schoolverlaten. Een combinatie van dergelijke studies rechtvaardigt de conclusies dat cultuur doorwerkt in alle leefdomeinen.

Als voorbeeld kan het geslaagde project "Koekoek, hier ben ik" worden genoemd, waarbij – door inzet van o.a. het Kunstkwartier, de Wiele en de LEVgroep – ouderen uit Geldrop-centrum door het maken van vogelhuisjes hun levensverhaal konden delen. Na afronding van het project zijn de deelnemers doorgegaan met een wekelijkse sociale en creatieve activiteit.

Dergelijke projecten met een kleinschalig en buurtgericht karakter die samenhang, ontmoeting en verbinding in de buurt tot stand brengen en waarbij kunst en cultuur wordt ingezet als middel bij maatschappelijke vraagstukken worden ook "community art" genoemd.

Wat doen we ervoor?

We willen dergelijke initiatieven stimuleren. Dit doen we al binnen de huidige subsidiemogelijkheden, met name door gebruikmaking van het in de gemeentebegroting opgenomen budget voor eenmalige subsidies. We willen dit nog extra versterken.

In de kadernota Subsidiebeleid is aangegeven dat we de mogelijkheden gaan bekijken van het inrichten van een innovatiefonds voor alle organisaties in onze gemeente, waaronder de culturele. Daarmee kunnen we de gemeenschap uitdagen om activiteiten te gaan ontwikkelen die bijdragen aan de gewenste maatschappelijke effecten. Als organisaties nieuwe doelgroepen betrekken, samenwerken met andere organisaties en/of zich richten op aandachtsgebieden zoals die uit de Sociale Index blijken, dan willen we die inzet graag belonen. We geven bij culturele organisaties voorrang aan projecten met een kleinschalig en buurtgericht karakter die samenhang in de buurt brengen en ontmoeting en verbinding tot stand brengen. Het nemen van een besluit over een innovatiefonds hoort bij de besluitvorming over de herijking van het subsidiebeleid en wordt daarom in dit beleidsplan niet als actiepunt opgenomen.

Actiepunt 4: *Bij de subsidieverstrekking aan culturele organisaties ruimte geven aan community art met een kleinschalig en buurtgericht karakter.*

3.4 Ambitie 3: Stimuleren van cultuureducatie en talentontwikkeling

Wat willen we?

Geldrop-Mierlo is een plek om tot bloei te komen, je te ontwikkelen, ook op cultureel vlak. Het behouden en versterken van cultuureducatie en culturele talentontwikkeling is een randvoorwaarde voor een duurzaam en robuust cultuuraanbod. Een levendig cultureel aanbod kan immers alleen maar bestaan als er een voortdurende aanwas is van nieuwe deelnemers; jong en oud. Dit is niet alleen van belang voor de dynamiek en ontwikkeling van het culturele leven zelf, maar ook voor het imago van de gemeente als een aantrekkelijke vestigingsplaats voor jongeren en innovatieve bedrijven.

Cultuureducatie, zowel binnen als buiten het onderwijs, draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid. Cultuureducatie ondersteunt de ontwikkeling van creatief denken en doen en het omgaan met gevoelens en ervaringen. Wie kennisneemt van cultuur en daar mee bezig is, doet mee aan de samenleving en ontwikkelt begrip voor andere normen, waarden en culturen. Het gaat daarbij niet alleen om het laten kennismaken van inwoners met diverse cultuuruitingen, maar ook om het verder ontwikkelen van talent. Ieder mens heeft zijn/haar talenten. Door cultuureducatie aan kinderen kunnen onvermoede talenten boven komen: leerlingen met een taalachterstand blijken bijvoorbeeld een toneeltalent te zijn.

Door cultuureducatie te verankeren en te borgen in ons onderwijs, wordt het creatieve vermogen van leerlingen sterker ontwikkeld. De plek bij uitstek om zoveel mogelijk mensen in aanraking te brengen met cultuur is het basisonderwijs. Daar ligt de basis voor talentontwikkeling.

Wat doen we ervoor?

Voor deze ambitie richten we ons op verschillende groepen.

Leerlingen op de basisschool: kennismaking met cultuur

Samen met het basisonderwijs wordt in de komende periode nadrukkelijk ingezet op het verhogen van de kwaliteit van cultuureducatie. We nemen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020. Hiervoor is er een breed draagvlak binnen het onderwijs en het intermediairschap is belegd bij het Kunstkwartier. In onze provincie wordt de regeling ingevuld met het programma De Cultuurloper. Dit programma bestaat uit scholing, coaching en een digitaal platform waarmee scholen de kwaliteit van de eigen cultuureducatie kunnen verbeteren. Met de Cultuurloper maken zij vanuit hun eigen visie een samenhangend en doorlopend activiteitenprogramma. Het is een maatwerktraject volgens een aantal vaste

stappen, gericht op verankering en borging van cultuureducatie binnen het basisonderwijs. De Cultuurloper wordt ontwikkeld door de provinciale organisatie Kunstbalie, in samenwerking met Erfgoed Brabant, lokale intermediairs, cultuuraanbieders en basisscholen in Noord-Brabant.

Om te bevorderen dat de cultuurparticipatie onder jeugdigen toeneemt, wordt bij de aanvang van ieder schooljaar de brochure "Sjors Sportief en Sjors Creatief" onder de basisscholen verspreid. Hierin doen cultuuraanbieders een laagdrempelig aanbod aan kinderen om bijvoorbeeld gratis proeflesjes te komen volgen. Kinderen kunnen hierdoor met verschillende creatieve mogelijkheden kennismaken.

Jongeren: talentontwikkeling en jeugdbetrokkenheid

Het ontwikkelen van talent en jeugdbetrokkenheid zijn belangrijke speerpunten in het algemene jeugd beleid van onze gemeente. Om dit te bevorderen is het van groot belang dat er voorzieningen en activiteiten gecreëerd worden voor en door de jeugd. Ze kunnen zelf op ontdekkingstocht gaan en hun "eigen ding" doen. Het is daarbij belangrijk om jongeren ruimte te bieden om hun eigen talenten te ontdekken, buiten het traditionele aanbod om. Een voorbeeld is de groep "Jeugd voor Jeugd", ontstaan vanuit een bijeenkomst in het kader van het Veranderlab jeugd. Dit groepje jongeren heeft o.a. een minibus en een voetbaltoernooi georganiseerd. Om de culturele ontwikkeling voor en door jongeren een extra impuls te geven, willen we hiervoor een stimuleringsmaatregel opstellen. Dit zal worden geïntegreerd in het nieuwe subsidiebeleid.

Om te garanderen dat alle kinderen kunnen deelnemen aan culturele activiteiten, participeren wij in het Jeugdcultuurfonds Brabant. De uitvoering gebeurt in samenwerking met stichting Leergeld. Bij de vaststelling van de Kadernota doorontwikkeling armoedebeleid is besloten om vanuit het armoedebeleid extra middelen toe te voegen aan het Jeugdcultuurfonds voor de jaren 2017 en 2018. Omdat er naar verhouding minder beroep wordt gedaan op het Jeugdcultuurfonds (in tegenstelling tot het Jeugdsportfonds) willen wij graag investeren in het promoten van het fonds. Dit wordt een van de taken van de cultuurmakelaar, waarover meer in hoofdstuk 4.

Volwassenen: blijven leren en beleven met cultuureducatie

Ook de cultuureducatie voor volwassenen vinden we belangrijk. Daarom ondersteunen we organisaties als De Wiele, Volksuniversiteit en De Sprong, die een groot en divers aanbod voor volwassenen hebben.

Kunstenaars: bieden van werkruimte

De gemeente kan met het verhuren van leegstaande ruimten als werkruimte aan (startende) kunstenaars bijdragen aan de talentontwikkeling. Dit is ook een wens die eerder door de gemeenteraad is geuit. Als gebouwen van de gemeente tijdelijk leeg staan, bijvoorbeeld in afwachting van sloop, wordt het beheer in handen gegeven van een professionele leegstandbeheerder. Kunstenaars kunnen dan (antikraak) huren van een leegstandbeheerder. Dit is thans het geval bij de Johanneschool in Mierlo, waar een aantal kunstenaars gebruik van maakt. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met een kunstenaarsduo over verkoop van het pand.

Meerdere gemeenten hebben dergelijke gebouwen, ook wel "broedplaatsen" genoemd, voor (startende) beroepsmatige kunstenaars met een laag inkomen. Zij kunnen dan ruimte huren tegen een laag tarief of een tegenprestatie leveren in de vorm van bijvoorbeeld een kunstwerk maken voor de gemeente of het betrekken van jongeren.

Actiepunt 5: *Implementeren programma De Cultuurloper binnen het basisonderwijs.*

Actiepunt 6: *Deelname in jeugdcultuurfonds en "Sjors Sportief en Sjors Creatief" continueren.*

Actiepunt 7: Mogelijkheid onderzoeken om van de Johanneschool in Mierlo een atelierversamelgebouw (broedplaats) te maken voor startende kunstenaars.

3.5 Ambitie 4: Versterken van het culturele gezicht van de gemeente

Wat willen we?

Om cultuurparticipatie te bevorderen is het, naast wat daar bij de hiervoor besproken ambities over werd gesteld, ook van belang het culturele gezicht van de gemeente te behouden en te versterken. Dit gezicht wordt niet alleen bepaald door het aanwezig zijn van voorzieningen, maar zeker ook door de toegankelijkheid en het bewustzijn ervan.

Cultuur versterkt de economische ontwikkeling van een gemeente als aantrekkelijke vestigingsplaats en toeristische bestemming. Cultuur draagt namelijk bij aan de beleving van de leefomgeving en geeft kleur aan een gemeente of wijk. Het zorgt voor een uitstraling, een identiteit, waar een gemeenschap trots op is, zodat een plaats zich kan onderscheiden van de andere. Bovendien brengt het levendigheid en bestedingen met zich mee.

De vele evenementen die in onze gemeente plaatsvinden en het rijke verenigingsleven, bepalen voor een belangrijk deel het culturele gezicht van de gemeente. Wij willen dat cultuur nog meer zichtbaar wordt door activiteiten in de openbare ruimte, zowel binnen als buiten. Daarom willen we dat de culturele organisaties niet alleen binnen de muren van hun gebouw hun activiteiten hebben, maar ook meer daarbuiten. Verder vragen we de culturele organisaties meer hun deuren te openen voor het publiek en hun waarde als verblijfs- en ontmoetingsplek te vergroten.

Kansrijk is de opkomst van de belevingseconomie. Nu alles op internet is te zien, te beluisteren of te kopen, zit de toegevoegde waarde van het 'het dorp in gaan' steeds meer in de beleving. Consumenten zijn op zoek naar beleving, avontuur, authenticiteit. Daar liggen mogelijkheden voor de cultuursector en voor de horeca en de detailhandel. In onderlinge samenwerking kunnen zij Geldrop-Mierlo een prominente plek in de belevingseconomie geven. Een dorp waar je op één dag van alles kan beleven. Inspelen op het 'meervoudig bezoekmotief' van bezoekers vergroot de aantrekkelijkheid van Geldrop-Mierlo en bevordert dus het toerisme.

Wat doen we ervoor?

Binnen de (her)ontwikkeling van het centrum van Geldrop is gekozen voor het leidende thema, 'Verleden Verweven in Heden'. Ook voor Mierlo is voor dit thema gekozen, gelet op de vele inwoners van Mierlo die vroeger in de textielindustrie werkzaam waren. Daarnaast blijft voor Mierlo "de kers" belangrijk voor het culturele gezicht.

De bedoeling van het thema "Verweven" is om het textielverleden van Geldrop-Mierlo in het straatbeeld terug te brengen. Daarnaast is het doel van het thema om onze inwoners en bezoekers bewust te laten worden van het rijke textielverleden van onze gemeente, het DNA van Geldrop-Mierlo. Het terugbrengen van het textielverleden in onder andere het straatbeeld zorgt ervoor dat bezoekers van het centrum er graag en langer willen verblijven én dat toeristen de gemeente Geldrop-Mierlo blijven onthouden als "textieldorp". Op dit moment zijn er veel highlights in Geldrop-Mierlo maar er ontbreekt een overkoepelende "paraplu". De "paraplu" Verweven heeft ook de ondernemers geïnspireerd en biedt de verbinding en handvatten voor ondernemers om de juiste beleving, arrangementen en evenementen te ontwikkelen. Een voorbeeld is het grote evenement "Garen op de Klos" waarvoor plannen worden uitgewerkt.

Het thema “Verweven” is dus de focus waarop de versterking van het culturele gezicht zich richt. Om Geldrop-Mierlo beter te profileren zijn er plannen om een Stichting Citymarketing in het leven te roepen. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

Actiepunt 8: *Culturele evenementen en activiteiten stimuleren passend binnen de belevingseconomie en het thema Verweven.*

3.6 Ambitie 5: Cultureel ondernemerschap bevorderen

Wat willen we?

Het succes van een cultureel ondernemer wordt niet alleen bepaald door zijn artistieke kwaliteit. Het kunnen beheren, organiseren en vermarkten zijn zeker zo’n belangrijke eigenschappen. Van culturele organisaties verwachten we ondernemerschap. Dit betekent efficiënt omgaan met het subsidiegeld van de gemeente en daar zoveel mogelijk mee kunnen doen en bereiken. Hiervoor is onder andere een optimale bedrijfsvoering van belang, dat tot uitdrukking komt in het (waar mogelijk) verhogen van de eigen inkomsten en beperken van de kosten.

Ontwikkelingen

We zien de volgende ontwikkelingen binnen cultureel ondernemerschap, ook in onze gemeente:

- Flexibilisering van de organisatie. Veel organisaties proberen toe te groeien naar een kleine(re) kern van vaste professionals, met daaromheen een flexibele schil van freelancers, vrijwilligers en samenwerkingspartners. Flexibele netwerkorganisaties lijken de toekomst. We zien deze ontwikkeling bij onder andere het Kunstkwartier, de Wiele en de Bibliotheek.
- Steeds meer aandacht voor het aanboren van externe financieringsmogelijkheden als fondsenwerving en crowdfunding. Met name Kunstkwartier en het Kasteel zijn hier actief mee bezig, maar ook kleine organisaties zoals stichting De Tandeloze Tijd.
- Er komen steeds meer partnerschappen tussen culturele organisaties en bedrijven en organisaties onderling.

Partnerschappen

Een landelijke trend is dat steeds meer cross-overs (kruisbestuivingen) plaatsvinden tussen kunstvormen en kunst wordt beoefend buiten de bestaande kaders en gevestigde structuren om. Dit leidt tot nieuwe verbanden en partnerschappen, die het culturele domein, dat was voorbehouden aan kunstenaars en culturele instellingen, openbreken en vragen om een meer integrale benadering. Zo worden er allianties gesloten tussen culturele instellingen en woningbouwcorporaties om de leefbaarheid in de wijk te vergroten en werken het bedrijfsleven en kunstenaars samen aan innovatie. Een voorbeeld in onze gemeente is de muurschildering op de Carpiniflat in de Coevering door graffiti kunstenaars, gerealiseerd in samenwerking met o.a. woningcoöperatie Woonbedrijf. Een voorbeeld van een initiatief om verbindingen tot stand te brengen tussen bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties is de stichting Samen voor Geldrop-Mierlo, die o.a. de beursvloer organiseert.

Ook tussen organisaties onderling wordt meer samenwerkt, maar bij met name de amateurkunst mag dat versterkt worden. We hebben in Geldrop-Mierlo vele kleine organisaties met een klein aantal leden die moeite hebben om voldoende vrijwilligers voor o.a. het bestuur te vinden. Samenwerken over de grenzen

van de eigen organisatie heen of bundeling leidt tot meer mogelijkheden, minder dubbel werk en een groter bereik.

Wat doen we ervoor?

Het samen creëren en grensoverschrijdend werken verbindt en leidt tot meer synergie en rendement. Verbinden is de kern van onze strategische visie en daarom ondersteunen we deze ontwikkelingen. Dit doen we vooral door middel van subsidies en in gesprekken met organisaties.

Cultureel ondernemerschap vraagt van de gemeente durf om ruimte te geven aan experimenten. In het recente verleden zijn op deze wijze mooie initiatieven zoals het A.F.Th. van der Heijden wandelroute (stichting De Tandeloze Tijd), Filmhuis Hofdael, het Kersenooftfeest en het kasteelfestival van Kommus ontstaan. Het gemeentelijk beleid is erop gericht om op deze wijze door te gaan.

Organisaties die met vrijwilligers werken worden ondersteund door het Steunpunt Vrijwilligerswerk van de LEVgroep. Met het steunpunt hebben we het probleem besproken van kleine organisaties om actief aan de slag te gaan met fondswerving. Het steunpunt heeft een werkgroep van vrijwilligers opgericht die organisaties (niet alleen de culturele) kan ondersteunen bij het schrijven van projectplannen en het indienen van aanvragen bij landelijke of provinciale fondsen.

Over het aspect cultureel ondernemerschap gaan we in gesprek met aanvragers om subsidie. Deze actie is reeds vermeld onder actiepunt 1.

4 Functie cultuurmakelaar

Subsidiegeld is niet het enige dat organisaties nodig hebben om de ambities uit dit beleidsplan waar te maken. Uit de veldraadpleging over het cultuurbeleid kwam de noodzaak van een coördinator, iemand die verbindingen kan leggen, als grote behoefte naar voren.

Om verenigingen, groepen, individuen, bedrijven en instellingen te ondersteunen die culturele activiteiten ontplooiën of dat van plan zijn, willen we een functie van cultuurmakelaar faciliteren. Als taken kunnen genoemd worden:

- Stimuleren van samenwerking in de culturele sector en daarbuiten;
- zorgen voor afstemming van vraag en aanbod;
- zorgen voor uitwisseling van kennis tussen organisaties;
- bijeenbrengen van vraag en aanbod voor (tijdelijk) gebruik van accommodaties;
- informeren en adviseren over o.a. subsidie, sponsoring, crowdfunding, huisvesting en vergunningen;
- organisaties ondersteunen om meer cultureel ondernemend te zijn;
- initiatieven nemen om kennisverrijking en netwerkvorming te stimuleren;
- het promoten en verder uitbouwen van het Jeugdcultuurfonds.

De cultuurmakelaar zal nauw moeten samenwerken met de beleidsmedewerker van de gemeente die belast is met cultuurzaken. Ook zal moeten worden samengewerkt met andere organisaties, waaronder het steunpunt vrijwilligerswerk van de LEVgroep, het centrummanagement en de mogelijk op te richten Stichting Citymarketing. Citymarketing en cultuur kunnen elkaar ondersteunen en versterken.

De vraag is bij welke organisatie de cultuurmakelaar het beste kan worden ondergebracht. Een bepalende factor is waar we denken dat de cultuurmakelaar het beste tot zijn recht kan komen. Kan hij of zij het beste worden aangestuurd door een (culturele) organisatie of door de gemeente?

We zijn van mening dat het beter is om de cultuurmakelaar onder te brengen bij een (culturele) organisatie dan bij de gemeente. De organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het realiseren van een betere samenwerking en samenhang in het aanbod, zonder dat het van bovenaf door de gemeente wordt opgelegd. Een cultuurmakelaar moet onafhankelijk kunnen functioneren. Van de gemeente zijn organisaties afhankelijk voor subsidies en vergunningen. Het heeft daarom onze voorkeur om de cultuurmakelaar bij een (culturele) organisatie onder te brengen.

Er zijn verschillende organisaties waar een cultuurmakelaar kan worden ondergebracht. Elke organisatie heeft haar eigen doelen waardoor nooit sprake zal zijn van volledige onafhankelijkheid van een cultuurmakelaar. We willen dat de cultuurmakelaar bij een organisatie komt waar sprake is van een professionele aansturing, waar culturele medewerkers in dienst zijn (onder meer van belang voor de continuïteit van de functie); en waar kennis en ervaring is opgedaan met netwerkvorming en integraal werken. Twee organisaties komen dan in aanmerking: Bibliotheek Dommeldal en Kunstkwartier. Wij hebben hen gevraagd om met een voorstel te komen over hoe de functie van cultuurmakelaar binnen hun organisatie kan worden ingevuld.

Op basis van de ingediende voorstellen concluderen we dat bij beide organisaties een cultuurmakelaar goed kan worden ondergebracht. Beide organisaties zijn relatiegericht, bouwen aan netwerken en leggen verbanden, en hebben een nauwe samenwerking met het onderwijs.

We vinden echter het voorstel van Kunstkwartier over hoe de aansturing kan plaatsvinden beter uitgewerkt dan van de Bibliotheek. Ook vinden we dat het werkkterrein van Kunstkwartier (muziek, beeldende kunst, dans, theater, schrijven) meer raakvlakken heeft met de culturele organisaties en functies in Geldrop-Mierlo, dan het werkkterrein van de Bibliotheek, die zich vooral op literatuur, lezen en schrijven richt. Op grond van deze overwegingen hebben we gekozen voor het onderbrengen bij Kunstkwartier.

We willen de functie van cultuurmakelaar als volgt invullen:

- een onafhankelijke cultuurmakelaar bij voorkeur woonachtig in Geldrop-Mierlo;
- aansturing door een stuurgroep, bestaande uit 4 vertegenwoordigers uit het culturele en maatschappelijke veld (we denken aan Kunstkwartier, Bibliotheek, Kasteel en de mogelijk op te richten Stichting Citymarketing) en de beleidsmedewerker van de gemeente die cultuurbeleid als taak heeft;
- geen vaste werkplek, maar werkzaam op verschillende locaties in Geldrop-Mierlo;
- stelt in overleg met de stuurgroep een meerjarenvisie op en jaarlijks een werkplan, met tussentijdse en jaarlijkse evaluatie;
- in dienst van Kunstkwartier. Aangezien Kunstkwartier eindverantwoordelijke is, krijgt zij een vetorecht in de stuurgroep;
- een aanstelling voor maximaal 4 jaar (vervolg afhankelijk van de evaluatie).

Actiepunt 9: *Functie van cultuurmakelaar ontwikkelen. Deze onderbrengen bij Kunstkwartier.*

5 Culturele organisaties en functies

In Geldrop-Mierlo zijn zeer veel grote en kleine organisaties en personen actief op cultureel gebied. Het is niet onze bedoeling om een compleet overzicht hiervan te geven. We willen in dit hoofdstuk een beeld geven, waarin duidelijk wordt hoe breed cultuur is en waar binnen de verschillende cultuuruitingen de aandacht in ons beleid op wordt gericht. Bij een aantal organisaties en functies geven we actuele ontwikkelingen en voornemens aan. Ook beschrijven we de visie op het bibliotheekwerk.

5.1 Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed vertelt ons wie we zijn en hoe we zo werden. Het maakt ons door collectieve herinnering bewust van onze identiteit en het vormt ons. Om onze cultuur levend te houden is van het belang dat de huidige cultuurhistorische organisaties, objecten en activiteiten toegankelijk blijven zodat alle inwoners de kans krijgen er mee in aanraking te komen. Onze inwoners moeten gemakkelijk in contact kunnen komen met materieel erfgoed, zoals monumenten, en met immaterieel erfgoed zoals verhalen, taaluitingen, tradities en gebruiken.

Het cultureel erfgoed is van groot belang voor het culturele gezicht van de gemeente. De gemeente wordt er aantrekkelijker door, niet alleen voor onze inwoners maar het bevordert ook het toerisme. Het culturele gezicht krijgt onder andere vorm in de openbare ruimte. Het nadrukkelijker leggen van verbindingen tussen ruimtelijke projecten en cultuur biedt kansen. Zo kunnen historische verbindinglijnen binnen onze kernen beter zichtbaar worden gemaakt door kleine aanpassingen in de openbare ruimte.

Tot ons cultureel erfgoed behoren onder andere:

- het Weverijmuseum
- de molens
- het carillon
- Kasteel Geldrop
- de heemkundekringen
- de gilden
- openbare activiteiten rondom carnaval, konings- en bevrijdingsdag, dodenherdenking en Sinterklaas
- Stichting De Tandeloze Tijd
- archieven
- monumentenzorg
- archeologie

In de komende periode zal vooral worden ingezet op een tweetal doelen:

- Het vergroten van de toegankelijkheid en het bereik van het cultureel erfgoed voor een breed publiek;
- het vergroten van de educatieve en toeristische waarde.

Samen met de organisaties zal worden bekeken hoe die doelen kunnen worden gerealiseerd.

Weverijmuseum

In de uitwerking van het thema 'Verleden Verweven in Heden' dat voor de centrumontwikkeling gekozen is, heeft het Weverijmuseum een belangrijke plek. In januari 2017 heeft de gemeenteraad besloten om de herinrichtingsplannen van de Stichting Weverijmuseum Geldrop financieel te ondersteunen. Met de herinrichting wordt een toekomstbestendig en professioneel museum gerealiseerd. Een museum dat wat betreft inhoud, presentatie, storytelling, routing en beleving voldoet aan de eisen van deze tijd.

Kasteel

Een van de meest markante plekken in onze gemeente wordt gevormd door het landgoed Kasteel Geldrop. In de voorbije jaren heeft het meermaals het decor gevormd voor nationale tv-uitzendingen. Ook is het een zeer populaire locatie voor allerhande festiviteiten. Ook de klassieke concerten van Stichting Strabrecht Theater, de oudheidkamer en de exposities van beeldende kunst vinden hun plek in het kasteel. Samen met de Stichting Kasteel zal gekeken worden hoe de toeristische en culturele waarde van het kasteel en het park nog verder kan worden uitgebouwd.

Molens

Binnenkort zal een molenstichting worden opgericht voor het beheren van de Korenmolen 't Nupke in Geldrop en de standerdmolen in Mierlo. Daarna zullen stappen worden gezet om het eigendom van de molens aan de molenstichting over te dragen. De stichting wil inzetten op het vergroten van het maatschappelijk/duurzaam rendement van de molens door deze op vernieuwende wijze te presenteren aan een breed publiek met de focus op beleving, educatie, participatie en kennisoverdracht.

Carillon

Op verzoek van de gemeenteraad is eerder het tienjarig huurcontract met het bestuur van de H. Nicasiusparochie voor de rechter kerktoren van de H. Brigidakerk waarin het carillon gevestigd is, beëindigd. De gemeente wilde niet meer vastzitten aan een langdurig contract en hiermee de mogelijkheid krijgen om een nieuw besluit te nemen over de toekomst van het carillon. In 2017 is een nieuw huurcontract gesloten voor een jaar, met stilzwijgende verlenging van telkens een jaar (standaard voor de huurcontracten die we als gemeente sluiten). De carillonbespelingen door de beiaardier, het wisselluidersgilde en de beiaardconcerten leveren een belangrijke bijdrage aan het rijk geschakeerde culturele centrumleven van Geldrop. Daarom zet de gemeente in op het behoud van het carillon.

Actiepunt 10: *Met organisaties gericht op behoud van cultureel erfgoed overleggen over versterking van de educatieve, culturele en toeristische waarde, waaronder begrepen het bereik en de toegankelijkheid.*

Actiepunt 11: *Het carillon behouden op de huidige wijze.*

5.2 Podiumkunsten

Tot de podiumkunsten behoren onder andere:

- Stichting Strabrecht Theater
- Stichting Ons Mierloos Theater
- de toneelverenigingen
- dans (dans- en (jazz)balletverenigingen, de Wiele)
- muziek (harmonieën, fanfare, blaaskapellen, koren, Kunstkwartier)

Voor een optimale beleving van kunst en cultuur is het van groot belang ruimten te hebben voor podiumkunsten. Met locaties als Kasteel Geldrop, Centrum Hofdael en 't Patronaat beschikt onze gemeente over voorzieningen op dat gebied.

Centrum Hofdael en 't Patronaat, centraal in Mierlo en in Geldrop, worden geëxploiteerd door beheerstichtingen, die als doelstelling hebben om ruimte te bieden aan met name culturele activiteiten en een belangrijke rol hebben in de facilitering van de cultuursector in Geldrop-Mierlo.

Centrum Hofdael

Centrum Hofdael is onlangs geprivatiseerd. We hebben hoge verwachtingen van de nieuwe stichting die van Hofdael een bruisend cultureel centrum wil maken. De gemeente wil meewerken (voor zover als

mogelijk) aan de plannen van de stichting om er een succes van te maken. Het is aan de gemeente om de stichting daarbij te ondersteunen.

't Patronaat

't Patronaat is in beheer van de stichting MFA Mierlo, evenals jongerengebouw het Loesje. 't Patronaat heeft in Mierlo dezelfde functie als Centrum Hofdael die heeft in Geldrop, namelijk het faciliteren van de cultuursector door het bieden van ruimte met het doel om een bruisend cultureel centrum te krijgen. Dit betekent dat ook in 't Patronaat er meer mogelijkheden moeten zijn voor de exploitatie op het gebied van horeca en verhuur, waarbij ons uitgangspunt is dat zoveel mogelijk dezelfde regels moeten gelden als die voor Hofdael (naar verhouding omdat Hofdael een grotere accommodatie is met voorzieningen voor grotere activiteiten). Het MFA bestuur werkt momenteel aan een bedrijfsplan om het beheer van de accommodaties (inclusief het Loesje) toekomstbestendig te maken. De gemeente en het MFA zijn hierover in gesprek en mogelijk is aanvullende ondersteuning nodig.

Enkele Mierlose inwoners (de initiatiefgroep "Natuurlijk goed Mierlo") voeren momenteel gesprekken met culturele organisaties in Mierlo, over het centraliseren van de verschillende activiteiten, zo mogelijk in één gebouw met goede faciliteiten in Mierlo. Verwacht wordt dat een verzoek aan de gemeenteraad zal worden gedaan om een onderzoek hiernaar uit te voeren. Dit wachten we af.

Actiepunt 12: *Stichting MFA Mierlo ondersteunen bij de uitwerking van het bedrijfsplan.*

5.3 Beeldende kunst

Tot de beeldende kunst behoren onder andere:

- Stichting Filmhuis Hofdael
- kunst in de openbare ruimte
- professionele kunstenaars
- expositieruimten
- evenementen

Kunst in de openbare ruimte

Kunsttoepassingen verfraaien de openbare ruimte en brengen mensen op een laagdrempelige manier in aanraking met kunst. Hierdoor kan interesse voor kunst en de eigen creativiteit worden gewekt bij alle inwoners en bij bezoekers van Geldrop-Mierlo. In de raadsinformatiebrief van november 2013 is het beleid met betrekking tot kunst in de openbare ruimte toegelicht. De nadruk wordt gelegd op het toepassen van kunst in de zin van "iets extra geven" aan functionele zaken. Waar normaal vooral wordt gelet op functionaliteit, kan met een kunsttoepassing iets een bijzonder en verrassend karakter krijgen. Aangegeven is in welke ruimtelijke projecten een kunstparagraaf moet worden opgenomen, uit welke budgetten het betaald wordt en hoe we omgaan met burgerinitiatieven voor plaatsing van kunst in de openbare ruimte. In de afgelopen jaren is een drietal kunstwerken gerealiseerd conform beleid. Een aantal ruimtelijke projecten is momenteel in voorbereiding. In de grote projecten zal een kunstparagraaf worden opgenomen.

In de gebouwen van de gemeente bevinden zich veel werken (vooral schilderijen), die gemaakt zijn in het kader van de tot 1987 geldende Beeldende Kunstenaars Regeling. We willen inventariseren welke werken waar aanwezig zijn en wat we ermee gaan doen.

Evenementen

Om mogelijk te maken dat Geldrop-Mierlo zich in de regio manifesteert als een bruisende gemeente waar het goed wonen en recreëren is, is een aantrekkelijk aanbod van evenementen, waaronder evenementen met een regionale uitstraling, zeer gewenst. Zowel in Geldrop als in Mierlo vinden jaarlijks vele evenementen plaats. Subsidies voor evenementen zijn mogelijk op grond van de regeling Recreatie &

Toerisme (eenmalig om initiatieven te stimuleren), en op grond van de Subsidieregeling 2017-2020 (ook structurele subsidie mogelijk). Momenteel is een Evenementenbeleidsplan in voorbereiding. Dit plan geeft een beleidskader voor de organisatie van evenementen.

Evenementen die bijdragen aan ons culturele gezicht, waarbij het thema Verweven centraal staat, willen we stimuleren.

Actiepunt 13: *Inventarisatie maken van werken Beeldende Kunstenaars Regeling en op basis daarvan besluiten wat we met de werken gaan doen.*

5.4 Cultuureducatie

Tot cultuureducatie behoren onder andere:

- cultuureducatie op scholen
- stichting Kunstkwartier
- stichting Basisbibliotheek Dommeldal
- stichting De Wiele Creatief
- de culturele cursussen van de stichting Volksuniversiteit Geldrop

Kunstkwartier

Het Kunstkwartier subsidiëren wij voor de verzorging van muzieklessen voor jeugdigen, van wie een deel lid is van een harmonie of fanfare. Muzieklessen voor volwassenen worden niet gesubsidieerd.

Het Kunstkwartier coördineert de cultuureducatie op de basisscholen, tevens in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit en de regeling Impulsgelden muziek. Hierbij wordt samengewerkt met o.a. harmonieën en fanfare.

Anticiperend op de transitie in het sociale domein en de noodzaak van cultureel ondernemerschap, heeft het Kunstkwartier een aantal jaren geleden de omslag gemaakt om zich, naast de cursusmarkt, te gaan richten op de maatschappelijke markt en de commerciële markt. Met behulp van fondsen zijn projecten opgestart om kunst en cultuur in te zetten voor kwetsbare groepen (o.a. dagbesteding voor dementerende ouderen, zingen met mensen met hersenletsel) en de leefbaarheid in wijken te bevorderen. Vanwege bezuinigingen op de subsidie door de andere subsidiërende gemeenten heeft Kunstkwartier de afgelopen jaren fors moeten reorganiseren. De financiële situatie is weer goed en schept mogelijkheden voor investeringen en tot het geven van extra opdrachten. Als extra opdracht is het intermediairschap in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (zie paragraaf 3.4) verstrekt.

De Wiele

De Wiele heeft, net als de Volksuniversiteit en Kunstkwartier, te maken gehad met terugloop van cursisten. Nu het met de economie beter gaat, loopt het cursistenaantal weer op. Sprake is van een verschuiving in behoefte van langlopende naar kortlopende cursussen en workshops.

Omdat de Wiele minder flexibel is met personeel en ruimten (personeel in dienst en vaste huur van ruimten) viel het niet mee om met de subsidie rond te komen. Het bestuur heeft o.a. op de kosten van de directie bezuinigd en werkt steeds meer met zzp'ers. We verwachten van de Wiele dat, zodra de exploitatiezorgen voorbij zijn, zij zich meer gaat richten op aspecten als cultureel ondernemerschap, partnerschappen, vernieuwing, zichtbaarheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Een goed voorbeeld van samenwerking is het pilot project van verschillende organisaties binnen Hofdael met het Strabrechtcollege. Dit project bestaat uit een naschools aanbod van workshops in Hofdael waaraan leerlingen van het Strabrechtcollege kunnen deelnemen.

5.5 Bibliotheek

Bibliotheek Dommeldal heeft in de afgelopen jaren (tot 2014) een grote reorganisatie doorgevoerd, om te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek. De reorganisatie heeft veel tijd en energie gevraagd. Nu dit proces is afgerond wordt de aandacht weer meer op de inhoud gericht.

De bibliotheek heeft van oudsher een centrale maatschappelijke rol. Fysiek aanwezig in het hart van de lokale gemeenschappen is de bibliotheek niet alleen een plaats waar lezen, leesvaardigheid en leesbevordering belangrijk zijn, maar is het ook een ruimte voor ontmoeting, het delen van kennis en het ervaren van de diversiteit van de samenleving. In de voorbije jaren stond de vanzelfsprekendheid van deze rol onder druk door de digitalisering en de individualisering van de samenleving. De digitalisering vergroot echter de noodzaak voor onze inwoners om goed te kunnen lezen en mediavaardig te zijn.

Vijf wettelijke functies bibliotheekwerk

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen per 1-1-2015 heeft de bibliotheek vijf wettelijke functies. Deze zijn:

- Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- bevorderen van lezen en het laten kennis maken met literatuur;
- het organiseren van ontmoeting en debat;
- het laten kennis maken met kunst en cultuur.

De eerste drie zijn nauw verbonden met de traditionele uitleenfunctie van de bibliotheek. De mate waarin en de wijze waarop aan de vijf functies invulling wordt gegeven is aan de gemeente. In de in 2016 gesloten bestuursovereenkomst tussen de gemeenten Nuenen, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo en de bibliotheek (toegelicht in de Leefkamer op 15 november 2016), is de invulling van de vijf functies globaal omschreven. De uitvoering vindt plaats binnen het vastgestelde subsidiebudget en met inzet van vrijwilligers.

Toekomstperspectief

De commissie Cohen heeft in 2014 een toekomstperspectief voor de bibliotheek beschreven in het rapport "Bibliotheek van de toekomst: knooppunt voor kennis, contact en cultuur". Hierin wordt de opdracht van de bibliotheek als volgt beschreven:

"De kern van de opdracht van de bibliotheek is bijdragen aan en de basis vormen voor de kennis- en informatiesamenleving. De bibliotheek is hierin een onmisbare schakel. De opdracht bestaat uit het stimuleren, ondersteunen, faciliteren en toerusten van burgers om mee te kunnen doen en bij te kunnen dragen aan de moderne kennissamenleving. In het verlengde daarvan speelt de bibliotheek een belangrijke sociaal culturele rol."

De commissie Cohen geeft aan dat de primaire taak van de bibliotheek begint bij geletterdheid in brede zin.

Kernpartner voor persoonlijke ontwikkeling

We zijn het eens met het door de commissie Cohen beschreven toekomstperspectief. We zien de bibliotheek als een van de kernpartners om de noodzakelijke transformatie en participatie in de samenleving tot stand te brengen, door het leveren van een bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke kansen van de inwoners. Dit kan door invulling te geven aan de genoemde vijf functies.

Verbinding, samenwerking en ontmoeting

Het accent van het bibliotheekwerk komt steeds meer te liggen op verbinding, samenwerking en ontmoeting. De collectie van de bibliotheek is geen doel maar een middel ter ondersteuning van de maatschappelijke doelstelling. We verwachten van de bibliotheek dat nadrukkelijk de samenwerking gezocht en gevonden wordt met andere partijen binnen het onderwijs, sociaal-maatschappelijke dienstverlening, kunst en cultuur. De begrenzing ligt in de core business van de bibliotheek: lezen, taal, informatie en media. De bibliotheek is bijvoorbeeld geen zorgverlenende organisatie. Het is geen specifieke taak van de bibliotheek om bijvoorbeeld een zinvolle verblijfsruimte aan te bieden aan mensen

die eenzaam zijn. Wel kan zij vanuit haar kennis en vaardigheden bijdragen in samenwerkingsvormen en in de faciliterende sfeer (locatie, netwerk, etc.).

In de komende jaren zullen wij inzetten op het verder ontwikkelen van het bibliotheekwerk in deze richting. Doelstelling is om samen met andere kernpartners binnen het culturele en sociale domein tot een rijk geschakeerd aanbod te komen op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. Wij zullen daarbij een ondersteunende en stimulerende rol vervullen.

Voorbeelden in de praktijk

Veel gebeurt al in de praktijk. Dit blijkt onder meer uit de samenwerking die de bibliotheek organiseert om laaggeletterdheid te bestrijden en te voorkomen, en om taalverwerving te bevorderen. De bibliotheek werkt samen met consultatiebureaus, de kinderopvang en de voor- en vroegschoolse educatie om taalachterstanden bij kinderen te beperken of te voorkomen. In verschillende kinderdagverblijven bijvoorbeeld zijn collecties neergezet en zijn de medewerkers getraind in voorlezen en wordt een monitor bijgehouden om de effecten te meten. Om volwassen laaggeletterden en taalzwakkeren de helpende hand te kunnen bieden is in de bibliotheek Geldrop een Taalhuis gevestigd en in bibliotheek Mierlo een Taalpunt.

Met het onderwijs werkt de bibliotheek samen om lezen en leesvaardigheid te bevorderen. Alle basisscholen nemen programma's in het kader van leesbevordering af. Deze worden door leraren onder begeleiding van bibliotheekmedewerkers in de klas uitgevoerd en leerlingen komen in klassikaal verband naar de bibliotheek. Op een aantal scholen is het concept "de Bibliotheek op School" (dBos) gerealiseerd. Hier adviseert de bibliotheek over de collectie van de mediatheek (ouders en leerlingen 'draaien' die), en maakt een consultant van de bibliotheek samen met de leerkrachten een leesplan met begeleiding. Ook zijn op een school systemen van de mediatheek en de bibliotheek met elkaar verbonden.

Collecties zet de bibliotheek steeds vaker met samenwerkingspartners in, zoals in de Dementieek (voor licht dementerenden en hun mantelzorgers), het St. Annaziekenhuis en bij lesprogramma's van scholen en de Volksuniversiteit. Voor ouderen zijn er lokale uitleenpunten in de verzorgingshuizen Kastanjehof, Berkenheuvel en Hof van Bethanië.

Aan het bieden van plekken voor ontmoeting geeft de bibliotheek in haar vestigingen invulling. In verschillende ruimten zijn activiteiten voor o.a. groepjes dementerenden, taalmaatjes met cliënten, cursussen, lezingen en workshops. Deze hebben alle een ontmoetingselement in zich. Ook maken jongeren gebruik van de bibliotheek om huiswerk te maken.

Vanwege de voortschrijdende digitalisering van de samenleving biedt de bibliotheek een hulpstructuur bij de digitale kant van het lezen. Zo zijn er spreekuren voor het gebruik van e-readers of e-books, en computercafés, die thematisch vaardigheden op digitale media behandelen. En compacte basiscursussen, voor absolute digibeten (Klik&Tik) en om te leren omgaan met de digitale overheid (Digisterker). De Belastingdienst heeft geregeld dat wie hulp nodig heeft voor het digitaal invullen van zijn belastingaangifte bevestigd terecht kan bij de bibliotheek.

Verder kan het literair café nog als voorbeeld worden genoemd van initiatieven die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling. De vraag naar al deze vormen van persoonlijke ontwikkeling neemt toe.

Actiepunt 14: Met de bibliotheek - en de overige kernpartners - doorontwikkelen van de vijf functies van het bibliotheekwerk vanuit het perspectief van 'persoonlijke ontwikkeling'.

6 Overzicht van actiepunten, planning en kosten

Zoals uit de voorgaande hoofdstukken blijkt, met de voorbeelden die genoemd zijn, zijn we al op de goede weg met het realiseren van onze ambities. We willen dit verder doorzetten. In dit hoofdstuk geven we in een overzicht alle vermelde actiepunten aan, met planning en kosten. 'Reeds voorzien' wil zeggen: al in de begroting opgenomen.

Einddoel en evaluatie

Het beleidsplan wordt vastgesteld voor een periode van 4 jaren: 2018 tot en met 2021. In 2021 willen we bereikt hebben dat alle actiepunten uitgevoerd zijn en dat de vijf ambities uit dit beleidsplan zoveel mogelijk gerealiseerd zijn. We willen dat in 2021 het bloeiende culturele leven en de rijke cultuurhistorie van Geldrop-Mierlo veel zichtbaarder zijn, zowel voor inwoners als voor bezoekers. In 2021 wordt dit geëvalueerd en wordt een nieuw beleidsplan opgesteld.

Binnen de genoemde tijdsperiode zullen we echter jaarlijks de vorderingen evalueren. Aan de hand daarvan kan het beleid tussentijds worden bijgesteld.

Nr	Omschrijving actie	Jaar	Kosten
1	Binnen het te herijken subsidiebeleid, bij alle subsidieaanvragen toetsen op aspecten van kwaliteit en vernieuwing, maatschappelijke verantwoordelijkheid, zichtbaarheid, cultureel ondernemerschap en partnerschap; met de grote organisaties hierover prestatieafspraken maken.	2020 2018-2019	- -
2	Bij het maken van prestatieafspraken met de grote organisaties de voortrekkersrol nader invullen.	2018-2019	-
3	Subsidiebudgetten voor de cultuursector minimaal op het huidige niveau houden tot en met 2020.	2018-2020	Reeds voorzien
4	Bij de subsidieverstrekking aan culturele organisaties ruimte geven aan community art met een kleinschalig en buurtgericht karakter.	Vanaf 2018	Reeds voorzien; PM (innovatiefonds)
5	Implementeren programma De Cultuurloper binnen het basisonderwijs.	2018-2020	Reeds voorzien
6	Deelname in jeugdcultuurfonds en "Sjors Sportief en Sjors Creatief" continueren.	Doorlopend	Reeds voorzien
7	Mogelijkheid onderzoeken om van de Johannesschool in Mierlo een atelierverzamelgebouw (broedplaats) te maken voor startende kunstenaars.	2018	PM
8	Culturele evenementen en activiteiten stimuleren passend binnen de belevingseconomie en het thema Verweven.	Doorlopend	PM (bestaand budget evt. uitbreiden)
9	Functie van cultuurmakelaar ontwikkelen. Deze onderbrengen bij Kunstkwartier.	2018	€ 60.000,- op jaarbasis. € 45.000,- is beschikbaar; € 15.000,- aanvullend nodig.

10	Met organisaties gericht op behoud van cultureel erfgoed overleggen over versterking van de educatieve, culturele en toeristische waarde, waaronder begrepen het bereik en de toegankelijkheid.	Vanaf 2018	-
11	Het carillon behouden op de huidige wijze.	Doorlopend	-
12	Stichting MFA Mierlo ondersteunen bij de uitwerking van het bedrijfsplan.	2018	PM
13	Inventarisatie maken van werken Beeldende Kunstenaars Regeling en op basis daarvan besluiten wat we met de werken gaan doen.	2019-2020	-
14	Met de bibliotheek - en de overige kernpartners - doorontwikkelen van de vijf functies van het bibliotheekwerk vanuit het perspectief van 'persoonlijke ontwikkeling'.	Vanaf 2018	-